

SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
Zasady bezpieczeństwa w laboratorium chemicznym	11
1. CHEMIA OGÓLNA	14
1.1. Podstawowe pojęcia	14
1.1.1. Materia, substancja prosta i złożona	14
1.1.2. Pierwiastek, atom, cząsteczka	14
1.1.3. Symbol pierwiastka, wzór chemiczny substancji	15
1.1.4. Liczba atomowa, liczba masowa	15
1.1.5. Izotopy, izobary, izotony	16
1.1.6. Atomowa jednostka masy	16
1.1.7. Masa atomowa, masa cząsteczkowa	16
1.1.8. Mol, masa molowa, liczba Avogadra	17
1.1.9. Bezwzględna masa atomu lub cząsteczki	17
1.1.10. Prawo Avogadra. Objętość molowa gazu	18
1.2. Tlenki i ich podział	19
1.2.1. Podział pierwiastków chemicznych	19
1.2.2. Podział związków nieorganicznych	20
1.2.3. Tlenki – nazewnictwo	20
1.2.4. Podział tlenków ze względu na charakter chemiczny	21
1.2.5. Podział tlenków ze względu na rozpuszczalność w wodzie	24
1.3. Kwasy i zasady	25
1.3.1. Przewodniki prądu. Elektrolity i nieelektrolity	25
1.3.2. Dysocjacja elektrolityczna. Kwasy i zasady według Arrheniusa	26
1.3.3. Stopień dysocjacji. Stała dysocjacji. Moc elektrolitów	27
1.3.4. Reakcje dysocjacji kwasów, zasad i wodorotlenków amfoterycznych ..	32
1.3.5. Wskaźniki kwasowo-zasadowe i ich działanie	35
1.3.6. Aktywność. Współczynnik aktywności jonów. Moc jonowa roztworu ..	36
1.3.7. Iloczyn jonowy wody. Wykładnik stężenia jonów wodorowych. pH ...	38
1.3.8. Przykłady obliczeń kwasowości (pH) roztworu	40
1.3.9. Protonowa teoria kwasów i zasad Brönsteda-Lowry'ego	46
1.3.10. Roztwory buforowe	48
1.3.11. Przykład obliczania pH roztworu mieszaniny buforowej	52

REDAKCYJNE KOMITET

1.4. Sole	
1.4.1. Nazewnictwo soli	53
1.4.2. Reakcja zobojętniania	55
1.4.3. Hydroliza soli - działanie wody na sole	58
1.4.4. Działanie kwasów, zasad i soli na sole	61
1.4.5. Metody otrzymywania soli	64
1.5. Reakcje utleniania i redukcji	66
1.5.1. Wprowadzenie	66
1.5.2. Stopień utlenienia, utlenianie, redukcja, utleniacz, reduktor	66
1.5.3. Szereg elektrochemiczny metali. Potencjały redoks	67
1.5.4. KMnO_4 jako utleniacz związków nieorganicznych	74
1.5.5. KMnO_4 jako utleniacz związków organicznych	77
1.5.6. $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ jako utleniacz	78
1.5.7. Reakcje dysproporcjonowania, dysmutacji	79
1.6. Ćwiczenia z chemii ogólnej	80
1.6.1. Wykrywanie kwasów i zasad	80
1.6.2. Badanie odczynu roztworów wodnych soli. Hydroliza soli	81
1.6.3. Działanie kwasów na sole	82
1.6.4. Działanie zasad na sole	83
1.6.5. Działanie metali na kwasy i sole	84
2. ANALIZA JAKOŚCIOWA	86
2.1. Wstęp	86
2.2. Reakcje analityczne kationów	87
2.2.1. Wprowadzenie	87
2.2.2. Kationy I grupy analitycznej	90
2.2.2.1. Kation srebra Ag^+	90
2.2.2.2. Kation ołowiu (II) Pb^{2+}	92
2.2.2.3. Kation rtęci (I) Hg_2^{2+}	94
2.2.3. Kationy II grupy analitycznej	97
2.2.3.1. Kation miedzi (II) Cu^{2+}	97
2.2.3.2. Kation arsenu (III) As^{3+}	98
2.2.3.3. Kation cyny (II) Sn^{2+}	100
2.2.3.4. Kation rtęci (II) Hg^{2+}	101
2.2.4. Kationy III grupy analitycznej	104
2.2.4.1. Kation kobaltu (II) Co^{2+}	104
2.2.4.2. Kation niklu (II) Ni^{2+}	105
2.2.4.3. Kation żelaza (II) Fe^{2+}	107
2.2.4.4. Kation żelaza (III) Fe^{3+}	108
2.2.4.5. Kation manganu (II) Mn^{2+}	110

2.2.4.6. Kation chromu (III) Cr^{3+}	112
2.2.4.7. Kation glinu Al^{3+}	114
2.2.4.8. Kation cynku Zn^{2+}	115
2.2.5. Kationy IV grupy analitycznej	118
2.2.5.1. Uwagi ogólne	118
2.2.5.2. Kation wapnia Ca^{2+}	119
2.2.5.3. Kation baru Ba^{2+}	120
2.2.5.4. Kation strontu Sr^{2+}	121
2.2.6. Kationy V grupy analitycznej	123
2.2.6.1. Uwagi ogólne	123
2.2.6.2. Kation magnezu Mg^{2+}	124
2.2.6.3. Kation potasu K^{+}	125
2.2.6.4. Kation amonu NH_4^{+}	125
2.2.6.5. Kation sodu Na^{+}	126
2.2.7. Analiza mieszaniny kationów I-V grupy analitycznej	127
2.3. Reakcje analityczne anionów	137
2.3.1. Wprowadzenie	137
2.3.2. Anion węglań CO_3^{2-}	139
2.3.3. Anion ortofosforanu (V) PO_4^{3-}	139
2.3.4. Anion chlorku Cl^{-}	141
2.3.5. Anion azotan (III) NO_2^{-}	142
2.3.6. Anion siarczku S^{2-}	143
2.3.7. Anion siarczanu (VI) SO_4^{2-}	144
2.3.8. Anion octanu $\text{CH}_3\text{COO}^{-}$	145
2.3.9. Anion azotan (V) NO_3^{-}	145
2.4. Analiza soli	146
2.5. Reakcje utleniania i redukcji	148
2.6. Szybkość reakcji chemicznych	150
2.7. Roztwory buforowe i ich właściwości	153
Literatura uzupełniająca	156